

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/35/2020
Identifikačné číslo spisu:	7117215358
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7117215358.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemč ekovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu PM, s.r.o., so sídlom Beňadická 3008/19, Bratislava, IČO: 31 721 974, zast. POLÁČEK & PARTNERS s. r. o., so sídlom Hurbanovo nám. 1, Bratislava, IČO: 50 568 124, proti žalovanému Východoslovenská distribučná, a.s., so sídlom Mlynská 31, Košice, IČO: 36 599 361, zast. KVASŇOVSKÝ & PARTNERS | ADVOKÁTI s.r.o., so sídlom Dunajská 32, Bratislava, IČO: 51 003 848, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 30Cb/80/2017, o zaplatenie 50.231,76 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 31. júla 2019, č. k. 2Cob/16/2019-806, v znení opravného uznesenia č.k. 2Cob/16/2019-842, zo dňa 17. septembra 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach, zo dňa 31. júla 2019, č. k. 2Cob/16/2019-806, v znení opravného uznesenia č.k. 2Cob/16/2019-842, zo dňa 17. septembra 2019 a rozsudok Okresného súdu Košice I, zo dňa 9. mája 2018, č. k. 30Cb/80/2017-383, v znení opravného uznesenia č.k. 30Cb/80/2017-398, zo dňa 24. septembra 2018, zrušuje a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 9.5.2018, č. k. 30Cb/80/2017-383, v znení opravného uznesenia č. k. 30Cb/80/2017-398, zo dňa 24.9.2018, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 50.231,76 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % p. a. zo sumy 50.231,76 eur od 30.5.2017 do zaplatenia. Žalobcovi priznal voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 99%. Keďže žalobca podaním zo dňa 7.5.2018 pred prvým pojednávaním zobral žalobu čiastočne späť, v časti týkajúcej sa úrokov z omeškania, súd prvej inštancie konanie v špecifikovanej časti úrokov z omeškania zastavil.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobca je výrobcom elektriny pripojeným do distribučnej sústavy žalovaného a prevádzkovateľom zariadenia na výrobu elektriny, pričom žalovaný

je prevádzkovateľom distribučnej sústavy, do ktorej je pripojený žalobca. Ďalej uviedol, že Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej aj „ÚRSO“ alebo „Úrad“) vydal Vyhlášku č. 221/2013 Z. z. (ďalej aj „Vyhláška“), ktorou bola s účinnosťou od 1.1.2014 zavedená platba za prístup do distribučnej sústavy (tzv. G-komponent), ktorú boli povinní platiť všetci výrobcovia elektriny bez ohľadu na to, či prístup do distribučnej sústavy využívajú alebo nie, resp. bez ohľadu na to, či uzatvorili so žalovaným zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny alebo nie. Výšku platby za prístup do distribučnej sústavy určoval ÚRSO cenovým rozhodnutím z hodnoty 12-mesačnej rezervovanej kapacity.

3. Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) zo dňa 22.6.2016, č. k. PL. ÚS 17/2014-132, publikovaným v Zbierke zákonov SR 21.7.2016 (ďalej aj len „Nález“), ústavný súd vyslovil, že ustanovenie § 26 ods. 23 Vyhlášky v časti „a to aj v prípade, ak takýto výrobca elektriny nemá s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny“ nie je v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a/ v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). V Náleze ústavný súd skonštatoval, že povinnosť výrobcov elektriny uhrádzať určité platby za prístup do distribučnej sústavy vzniká v zmysle § 26 ods. 5 v spojení s § 27 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike (ďalej aj „zákon č. 251/2012 Z. z.“) na základe uzatvorenej zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy s prevádzkovateľom distribučnej sústavy. Zároveň podľa ústavného súdu povinnosť výrobcov elektriny uhradiť platbu za prístup do regionálnej distribučnej sústavy aj v prípade, ak nemajú s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy, ide nad rámec povinností zakotvených pre výrobcov elektriny v zákone č. 251/2012 Z. z., čo do platenia poplatkov (cien) za prístup do distribučných sústav, ako aj nad rámec zákonného splnomocnenia pre ÚRSO v zmysle zákona o regulácii upraviť platby výrobcov elektriny za prístup do distribučných sústav. V náleze ústavný súd konštatoval, že je neústavné, aby výrobca elektriny bol povinný platiť platbu za prístup do distribučnej sústavy v prípade, ak nemá uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, pričom na zavedenie takejto platby nebol úrad oprávnený, a teda kto nemal uzatvorenú zmluvu o prístupe, nemal povinnosť uhrádzať platbu za prístup. Súd prvej inštancie zároveň uviedol, že účinky nálezu č. k. PL. ÚS 17/2014-132 pôsobia spätne (t. j. „ex tunc“).

4. Súd prvej inštancie ako nesporné vyhodnotil, že ÚRSO vydal cenové rozhodnutia: Cenové rozhodnutie č. 0015/2014/E zo dňa 21.11.2013, ktorým stanovil 12 mesačnú rezervovanú kapacitu na celý rok 2014, Cenové rozhodnutie č. 0008/2015/E zo dňa 27.11.2014, ktorým stanovil 12 mesačnú rezervovanú kapacitu na celý rok 2015, Cenové rozhodnutie č. 0010/2016/E zo dňa 27.11.2015, ktorým stanovil 12 mesačnú rezervovanú kapacitu na rok 2016. Tieto cenové rozhodnutia stanovujú 12 mesačnú rezervovanú kapacitu v rovnakej výške 5 872,6 EUR/MW/mesiac. Za nesporné vyhodnotil tiež to, že dňa 14.1.2014 uzavreli žalobca a žalovaný Zmluvu o prístupe užívateľa sústavy do regionálnej distribučnej sústavy pre odovzdávacie miesto č. ZPV/2014/412 a žalovaný vystavil žalobcovi za roky 2014 a 2015 (január až december) na mesačnej báze faktúry za platbu za prístup vo výške 2.092,99 eur, ktoré boli zo strany žalobcu riadne uhradené.

5. Žalovaný listom zo dňa 19.12.2013 informoval žalobcu o tom, že žalovaný ako užívateľ distribučnej sústavy nemá uzatvorenú zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy. Podmienka uplatnenia a výška tarify za prístup bola schválená rozhodnutím ÚRSO č. 0015/2014/E zo dňa 21.11.2013. Poukázal na to, že zmluva o prístupe sa uzatvára aj v prípade, ak užívateľ nedodáva elektrinu do regionálnej distribučnej sústavy a zároveň aj v prípade, ak užívateľovi nevzniká povinnosť v zmysle cenovej vyhlášky ÚRSO uhradiť tarifu za prístup do sústavy. Tieto skutočnosti neboli podľa súdu prvej inštancie medzi stranami sporu sporné.

6. Za sporné súd považoval posúdenie pojmu prístup do distribučnej sústavy, nakoľko zákon č. 251/2012 Z.z. rozlišuje medzi pripojením a prístupom do distribučnej sústavy a vyžaduje, aby prístup

bol dohodnutý na základe zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, pričom vyhláška nútila výrobcov elektriny platiť za prístup do distribučnej sústavy a podľa zákona č. 251/2012 Z.z. a zákona č. 309/2009 Z.z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov, takýto prístup nepotrebujú, nevyužívajú a ani nemôžu využívať. Podľa súdu prvej inštancie je právnym základom pre platbu za prístup len zmluva o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny podľa § 26 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z.z., pričom zmluva uzavretá medzi sporovými stranami (zmluva o prístupe užívateľa sústavy do regionálnej distribučnej sústavy pre odovzdávacie miesto č. ZVP/2014/412), resp. takýto typ zmluvy, nie je uzavretý podľa zákona č. 251/2012 Z.z. a takáto zmluva je uzavretá v rozpore s obsahom a účelom zákona.

7. Pri posudzovaní hmotno-právnych účinkov Nálezu vychádzal zo záverov uznesenia ústavného súdu PLz. ÚS 1/06-4 zo dňa 11.10.2006, podľa ktorého „z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že v danej veci ide o kolíziu medzi princípom zachovávanía ústavnosti na jednej strane a princípom právnej istoty na strane druhej.“ Ústavný súd mal za to, že prednosť „treba dať jednoznačne princípu ústavnosti, a to za súčasného spolupôsobenia určitých brzd daných princípom právnej istoty. Ústava a zákon o ústavnom súde rozdeľujú problematiku hmotnoprávnych účinkov nálezu ústavného súdu o súlade právnych predpisov na dve skupiny. Ide predovšetkým o prípady, ktoré boli do momentu uverejnenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov už právoplatne ukončené (judikované), a o prípady, ktoré vo chvíli uverejnenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov právoplatne ukončené ešte neboli. (...) Hoci ústava a zákon o ústavnom súde nemajú výslovné ustanovenia o hmotnoprávnych účinkoch nálezu o nesúlade vydaného pred právoplatným skončením konania, treba dôjsť k jednoznačnému záveru, že v týchto veciach nastávajú hmotnoprávne účinky pre všetkých účastníkov konania ex tunc. Ak sa totiž tieto účinky prejavujú ex tunc vo veciach judikovaných právoplatne pred uverejnením nálezu, potom a fortiori musí tomu tak byť vo veciach neskončených právoplatne v momente uverejnenia nálezu o nesúlade. Opačný výklad je priamym popretím princípu zachovávanía ústavnosti a zároveň neprípustným absolutizovaním princípu právnej istoty“.

8. Ako predbežnú otázku posudzoval, či uzavretá zmluva o prístupe užívateľa sústavy do regionálnej distribučnej sústavy pre odovzdávacie miesto č. ZPV/2014/413 zo dňa 14.1.2014 je platná a účinná, pričom ju vyhodnotil ako neplatnú. Nevylúčil možnosť uzavretia zmluvy podľa ust. § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka (ďalej aj „ObZ“), avšak v tejto zmluve nebola jasne, zrozumiteľne a určite dohodnutá cena „platba za prístup do regionálnej distribučnej sústavy“. Podľa Čl. II zmluvy žalovaný mal vystaviť faktúru za prístup vo výške podľa platných a účinných rozhodnutí ÚRSO a všeobecne záväzných právnych predpisov, pričom cena za takýto prístup nebola a nie je určená žiadnym platným a účinným rozhodnutím ÚRSO, ani žiadnym všeobecne záväzným právnym predpisom. Vyhláška ÚRSO stanovuje len cenu za prístup v zmysle zákona o energetike, nakoľko aj z ust. § 2 a 3 tejto vyhlášky vyplýva, že sa jedná o určenie spôsobu výpočtu ceny a tarify za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny. Vzhľadom na uvedené žalovaný nemohol v zmysle predmetnej zmluvy o prístupe účtovať (fakturovať) cenu za prístup do distribučnej sústavy na základe vyhlášky.

9. S odkazom na odôvodnenie Nálezu zhrnul, že povinnosť výrobcov elektriny uhrádzať platbu za prístup do distribučnej sústavy vzniká v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. výlučne na základe uzatvorenej zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy s prevádzkovateľom distribučnej sústavy, a pokiaľ dotknutá časť ustanovenia § 26 ods. 23 Vyhlášky ukladala výrobcovi elektriny povinnosť hradiť platbu za prístup do distribučnej sústavy aj v prípade, že zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy s prevádzkovateľom distribučnej sústavy uzatvorenú nemali, išlo o povinnosť nad rámec povinností zakotvených pre výrobcov elektriny v zákone č. 251/2012 Z. z. čo do platenia poplatkov (cien) za prístup do distribučných sústav, ako aj nad rámec zákonného splnomocnenia pre ÚRSO upraviť platby výrobcov elektriny za prístup do distribučných sústav.

10. K uplatnenému príslušenstvu uviedol, že v danom type uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia ide o situáciu, kedy čas plnenia nie je dohodnutý, nevyplyva z právneho predpisu, preto súd rozhodol podľa ustanovenia § 340 ods. 2 ObZ tak, že žalovaný je povinný vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie bez zbytočného odkladu po tom, čo bol

žalobcom na jeho vydanie vyzvaný. V konaní bolo preukázané, že žalobca listom právneho zástupcu zo dňa 23.5.2017, doručeným žalovanému dňa 24.5.2017, vyzval žalovaného na vrátenie platieb za prístup do distribučnej sústavy do troch

dní odo dňa doručenia výzvy. Posledným dňom lehoty na plnenie bol deň 28.5.2017.

Dňom 29.5.2017 sa žalovaný dostal do omeškania s plnením. Žaloba si uplatnil nárok na zaplatenie úrokov z omeškania až odo dňa 30.5.2017, a teda nárok žalobcu na zaplatenie 50 231,76 eur, úroku z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 50 231,76 eur od 30.5.2017 do zaplatenia, vyhodnotil súd prvej inštancie ako preukázaný, skutkovo a právne dôvodný.

11. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom zo dňa 31.7.2019, č. k. 2Cob/16/2019-806, v znení opravného uznesenia č.k. 2Cob/16/2019-842 zo dňa 17.9.2019 tak, že v potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

12. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver, pričom sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Na doplnenie a zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie uviedol, že sa nestotožňuje s námietkou žalovaného, týkajúcou sa nevykonania ním navrhovaných dôkazov súdom prvej inštancie, nakoľko proces dokazovania v súdnom konaní slúži k preukázaniu skutkových tvrdení uplatnených v žalobe (resp. obrane žalovaného proti žalobe), s tým, že súd prvej inštancie je vo vzťahu k žalobou uplatnenému nároku vyjadreného v žalobnom petite oprávnený rozhodnúť, ktoré z navrhovaných dôkazov je potrebné pre meritórne rozhodnutie vykonať. Záverom uviedol, že ďalšie odvolacie dôvody neboli také, ktoré by mohli vyvolať žalovaným navrhovanú zmenu rozsudku. Na základe uvedených zhodnotení sa krajský súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi žalovanú istinu spolu s príslušenstvom ako pohľadávku žalobcu z titulu bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo na strane žalovaného neoprávneným účtovaním platby za prístup do distribučnej sústavy žalobcovi v nadväznosti na konštatáciu účinkov Nálezu Ústavného súdu SR PL. ÚS 17/2014 zo dňa 22.6.2016 ex tunc, t.j. keď jeho účinky sa vzťahujú aj na situácie, ktoré vznikli pred vydaním tohto rozhodnutia, pretože prednosť má princíp ústavnosti.

13. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods.1 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“).

14. Dovolateľ mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia troch právnych otázok, z ktorých vyvodzoval prípustnosť podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP:

14.1. Ak bola v zmysle časti určitého právneho predpisu právnym dôvodom na vykonanie peňažného plnenia určitá skutočnosť (ďalej aj „rozhodná skutočnosť“)

- Počas účinnosti časti právneho predpisu rozhodná skutočnosť nastala a

- Subjektom A bolo následne vykonané a subjektom B prijaté peňažné plnenie, ktorého právnym dôvodom bola rozhodná skutočnosť,

A neskôr ústavný súd rozhodol o nesúlade časti právneho predpisu s ústavou, v dôsledku čoho časť právneho predpisu stratila účinnosť a rozhodná skutočnosť prestala byť právnym dôvodom na prijatie peňažného plnenia, platí, že takéto plnenie sa bude neskôr v súdom konaní spätne (ex tunc) považovať za plnenie prijaté subjektom B bez právneho dôvodu, hoci

- Peňažné plnenie bolo prijaté subjektom B v súlade s vtedy účinnou časťou právneho predpisu a

- Súdne konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia sa začalo až po vyhlásení nálezu ústavného súdu v zbierke zákonov, pretože subjekt A nepodal žalobu skôr?

Vo vzťahu k prvej otázke uviedol, že v rozhodnom období platila časť vyhlášky ÚRSO o cenovej regulácii (č. 221/2013 Z.z.), ktorá od januára 2014 prikazovala výrobcovi elektriny platiť platbu za prístup do sústavy, aj keď nemali prístup do sústavy zmluvne dohodnutý.

Stačilo mať zariadenie na výrobu elektriny pripojené do sústavy, pričom žiadna zmluva nebola potrebná.

Nález zrušil túto časť vyhlášky o cenovej regulácii, a teda nebolo možné požadovať platbu za prístup, ak prístup nebol zmluvne dohodnutý. Poukázal na to, že žalobca a žalovaný dňa 14.1.2014 uzavreli zmluvu o prístupe užívateľa sústavy do regionálnej distribučnej sústavy pre odovzdávacie miesto č. ZPV/2014/412, čím sa žalovaný zaviazal umožniť prístup do sústavy a žalobca sa zaviazal na platbu za prístup, na základe čoho žalobca uhradil platby za prístup. Ďalej uviedol, že otázku účinkov Nálezu považuje za kľúčovú, a teda že prvá otázka je v podstate otázkou o tom, či Nález (o G - komponente, platbe za prístup) má účinky ex tunc alebo ex nunc. Právny vzťah medzi stranami bol obojstranne splnený pred uverejnením nálezu o nesúlade v zbierke zákonov, a teda ak súdy nižšej inštancie priznali Nálezu spätné účinky, zmenili právnu úpravu do minulosti a zaviedli pravú retroaktivitu, pričom aplikovali podmienku G-komponentu (uzavretie zmluvy o prístupe) na právny vzťah, ktorý vznikol a bol skonsumovaný v čase, keď žiadna takáto podmienka neexistovala.

14.2. Bolo v období od 1. januára 2014 do 31. decembra 2015, dostatočným právnym základom pre platbu výrobcu elektriny za prístup do distribučnej sústavy (G- komponent) dojednanie služby prístupu do distribučnej sústavy medzi výrobcom a prevádzkovateľom distribučnej sústavy?

K druhej právnej otázke uviedol, že súdy nižšej inštancie nesprávne tvrdia, že právnym základom platenia bola zmluva o prístupe a aj distribúcii. Dovolateľ mal za to, že na platenie poplatku za prístup (G-komponent) stačilo mať dojednaný len prístup, bez súčasného dojednania aj distribúcie. Odvolací súd vyhodnotil, že nakoľko zmluva uzavretá medzi sporovými stranami (o prístupe) nie je zmluvou o prístupe a aj distribúcii - neobsahuje dojednanie aj distribúcie, tak túto posúdili ako neplatnú pre rozpor so zákonom o energetike, čím neuznali právny základ uplatňovania platieb G-komponentu.

14.3. Predstavuje prístup výrobcu elektriny do distribučnej sústavy jeho právo vpúšťať ním vyrobenú elektrinu do distribučnej sústavy?“

K tretej právnej otázke uviedol, že jej účelom je zodpovedať, čo sa rozumie pod prístupom výrobcu do distribučnej sústavy. Dovolateľ tvrdí, že prístup výrobcu nie je nevyhnutne spojený s distribúciou, nakoľko prístup predstavuje právo výrobcu vpúšťať ním vyrobenú elektrinu do distribučnej sústavy, je to nevyhnutná súčasť toho, aby mohol výrobca ním vyrobenú elektrinu ekonomicky zužitkovať.

15. V ďalšom dovolateľ poukázal na účinky Nálezu, majúci za to, že pri riešení právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, sa tento odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Poukázal na viaceré rozhodnutia ústavného súdu, konštatujúc, že odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe spočíva v tom, že tento priznal v danom spore Nálezu účinky ex tunc, a tým nesprávne aplikoval jeho záver aj na vzťah medzi sporovými stranami. Mal tak urobiť za situácie, kedy podľa zjednocujúceho uznesenia (PLz. ÚS 1/06-4), nálezu I. senátu (I. ÚS 51/06-26), uznesenia III. senátu (III. ÚS 24/06-9) a uznesenia pléna (PL. ÚS 4/2018), Nález o G-komponente nemá účinky ex tunc - pretože nejde o žiadnu z výnimiek všeobecného pravidla o ex nunc účinkoch nálezov o nesúlade.

16. Dovolateľ mal za to, že v situácii, keď v čase zverejnenia nálezu neprebiehala žiadne konanie, ide o situáciu, že nejaká právna skutočnosť založila podľa určitého právneho predpisu práva a povinnosti, ktoré boli dobrovoľne účastníkmi splnené - čím zanikli. A až po ich splnení je zverejnený nález o nesúlade - o protiústavnosti právneho predpisu, ktorý bol podkladom na dobrovoľne vykonané plnenie. V danom prípade platí podľa dovolateľa všeobecné pravidlo, že nález pôsobí len do budúcnosti (s poukazom na nález sp. zn. II. ÚS 40/06).

17. K právnemu základu platenia poplatku za prístup (G-komponent) uviedol, že pokiaľ pôsobia účinky nálezu o G-komponente iba do budúcnosti, tak platí, že žalobca platil poplatok podľa vtedy platnej a účinnej právnej úpravy a žalovaný tento poplatok prijímal oprávnene. Podľa právnej úpravy platnej a účinnej pred zverejnením nálezu nebolo ani podmienkou oprávnenosti

prijímania týchto platieb uzavretie zmluvy o prístupe - postačovalo, ak bol výrobca pripojený k sústave, čo v konaní nebolo sporné.

18. Dovolateľ považuje uzavretie zmluvy o dojednaní (len) služby prístupu do sústavy za dostatočný právny podklad na platenie poplatku G-komponent, teda bez služby distribúcie. Odklon videl v tom, že podľa odvolacieho súdu, ktorý sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, že právnym dôvodom platenia G-komponentu v rozhodnom období mohla byť jedine zmluva o prístupe do distribučnej sústavy a o distribúcii elektriny, ktorej predmetom sú všetky služby vymenované v ust. § 26 ods. 5 zákona o energetike, teda aj služba distribúcie, a nie iba prístup.

19. Ďalej uviedol, že dojednanie služby distribúcie slúži na zabezpečenie prepravy elektriny ku konečnému odberateľovi. Túto službu poskytuje, obdobne ako službu prístupu, distribútor, nie však výrobcovi. Distribúcia logicky (aj prakticky) nastáva, keď pre vyrobenú elektrinu existuje konečný odberateľ a dodávateľ, ktorý mu elektrinu dodá. Len dodávateľ, a v niektorých prípadoch samotný odberateľ, si zmluvne môže zabezpečiť službu distribúcie elektriny. Preto zákon nepredpokladá dojednanie distribúcie ako služby poskytovanej výrobcom. Zákon tiež neukladá výrobcovi, ktorý dodáva elektrinu do sústavy, aj povinnosť dodávať elektrinu konečným odberateľom. Výrobca túto činnosť môže, ale nemusí vykonávať. Súd nižšej inštancie vo svojej argumentácii vykladajú odôvodnenie Nálezu veľmi formalisticky a vyvodzujú z neho, čo v ňom nie je uvedené, pričom podľa ich názoru platba za prístup je platbou, ktorej právnym dôvodom je uzavretie formálnej zmluvy o prístupe a aj distribúcii, ktorej predmetom sú všetky služby podľa ust. § 26 ods. 5 zákona o energetike.

20. Dovolateľ uviedol, že ústavný súd sa v náleze nezaoberal tým, aké má mať zmluva náležitosti, preto ak sudy nižšej inštancie tvrdili, že predpokladom povinnosti platiť G-komponent má byť dojednanie služby distribúcie, nemá to podľa dovolateľa reálny podklad. V ďalšom poukázal na to, že otázkou náležitostí zmluvy uzatvárananej podľa § 26 ods. 5 zákona o energetike sa zaoberalo Ministerstvo hospodárstva SR, ktoré k tomu vydalo stanovisko. Tiež poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-239/07 Julius Sabatauskas a.s., podľa ktorého „z uvedeného preskúmania ustanovení smernice vyplýva, ako už uviedla generálna advokátka v bodoch 34 a 36 jej návrhov, že prístup do sústavy sa chápe ako právo užívať elektrické sústavy a že pripojenie zodpovedá fyzickému spojeniu so sústavou. (...)“.

21. Na záver zhrnul, že v rozhodnom období mali sporové strany uzavretú zmluvu o prístupe, a zároveň si faktickým konaním poskytovali plnenia charakteristické pre zmluvu o prístupe, nakoľko žalovaný poskytoval prístup žalobcovi počas rozhodného obdobia, s vedomím a súhlasom žalovaného vpúšťal vyrobenú elektrinu do sústavy a túto dodával žalovanému. Prístupom sa rozumie právo výrobcu vpúšťať do siete vyrobenú elektrinu. Žalovaný umožňoval žalobcovi takýto prístup a žalobca sústavu využíval tým, že do nej vpúšťal vyrobenú elektrinu. Zároveň žalobca pravidelne uhrádzal cenu za prístup (G-komponent) a žalovaný si počas rozhodného obdobia uplatňoval voči žalobcovi zaplatenie ceny za prístup, ktorej výška bola regulovaná a závisela od cenového rozhodnutia ÚRSO pre príslušné obdobie. Mal za to, že zrušenie protiústavnej časti vyhlášky o cenovej regulácii sa dotklo povinnosti platiť G-komponent (poplatok za prístup) len vo vzťahu k tým výrobcom, ktorí odplatnú službu prístupu nemali zmluvne dohodnutú, čo však nie je prípad sporových strán.

22. Dovolaciemu súdu navrhol, aby zmenil odvolací rozsudok, tak, že žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietne, alebo aby dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov nižšej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a zároveň priznal žalovanému právo na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

23. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného písomne vyjadril, s argumentáciou žalovaného v dovolaní nesúhlasil. Tvrdil, že dovolateľ nezaložil prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1

písm. a/ CSP, keďže žalovaný označil za rozhodnutia, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť, rozhodnutia ústavného súdu a nie súdu dovolacieho. Vzhľadom na uvedené má za to, že nie sú splnené podmienky pre vecné prejednanie dovolania a je daný dôvod na jeho odmietnutie podľa ust. § 447 písm. c/ CSP.

24. Žalobca považoval tvrdenia dovolateľa, že rozhodnutie ústavného súdu má v tomto prípade iba účinky ex nunc, za nesprávne a tendenčné, pričom odpoveď na otázku účinkov derogačného nálezu dalo podľa žalobcu zjednocujúce stanovisko sp. zn. PLz. ÚS 1/06.

Tvrdí, že zjednocujúce stanovisko je záväzné pre celý ústavný súd a podľa čl. 2 ods. 2 CSP ho musí rešpektovať aj všeobecný súd, ktorý musí prihliadať na záväznú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Poukazoval na to, že platbám za prístup do distribučnej sústavy nepredchádzalo žiadane konanie alebo posudzovanie, ani vydanie rozhodnutia, ktorým by bol žalobca viazaný, výrobcovia museli uhrádzať platbu za prístup priamo ex lege, z titulu neústavnej vyhlášky. Podľa žalobcu na právne vzťahy založené neústavnou právnou úpravou sa má nazerať cez prizmu ochrany vlastníckeho práva žalobcu. Ochrana základného práva žalobcu musí mať v zmysle judikatúry ústavného súdu prednosť pred ochranou vzťahov, ktoré vzišli z aplikácie neústavnej normy. Takýto prístup je plne v súlade s princípom ochrany ústavnosti a s princípom prioritnej ochrany základného práva jednotlivca.

25. Žalobca nesúhlasil ani s právnym názorom dovolateľa, že pre prístup do sústavy nie je služba distribúcie potrebná. Ďalej uviedol, že dovolateľ nesprávne vykladá aj právne akty Európskej únie, majúce za to, že ústavný súd uviedol, že znenie Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/72 ES zo dňa 13.7.2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES, nie je pre slovenskú právnú úpravu platby za prístup tak podstatné, ako to konštatoval dovolateľ, a teda jeho argumentáciu ohľadom práva EÚ považuje za nedôvodnú a irelevantnú. Na záver navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolanie odmietol, resp. zamietol a zároveň priznal žalobcovi právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

26. Dovolať v dovolacej replike k vyjadreniu žalobcu uviedol, že za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu je potrebné považovať aj rozhodovaciu prax ústavného súdu. Ak odvolací súd dospeje k názoru, že žalovaným podané dovolanie nie je prípustné podľa § 421 ods. 1

písm. a/ CSP, pretože žalovaným označené rozhodnutia ústavného súdu nespádajú pod ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, nebráni dovolaciemu súdu, aby prejednal dovolanie ako prípustné podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keďže v danom prípade nejde o neprípustnú kumuláciu dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. V prípade, ak sa teda najvyšší súd nestotožní s právnym názorom dovolateľa v tom, čo spadá pod „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu“, nebráni dovolaciemu súdu prejsť dovolanie prípustné podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Nález by mal na právny vzťah medzi sporovými stranami účinky ex tunc iba v prípade, aby by sa žalovaný žalobou voči žalobcovi domáhal zaplatenia neuhradeného

G-komponentu, a do vyhlásenia Nálezu by o tejto žalobe nebolo právoplatne rozhodnuté, resp. už právoplatne uložená povinnosť by ešte nebola vymožená. Záverom uviedol, že dovolanie žalovaného považuje za prípustné a dôvodné.

27. Najvyšší súd ako súd odvolací (podľa § 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

28. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

29. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu viď napr. III. ÚS

474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 CSP (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

30. Dovolateľ odôvodnil prípustnosť svojho dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

31. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

32. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

33. Pre záver o tom, či dovolateľom tvrdená právna otázka predstavuje právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, ktorá je významná pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale výlučne záver odvolacieho súdu (rovnako ako to platí aj pre ostatné podmienky prípustnosti dovolania), pričom dovolací súd tento záver konštatuje pri zohľadnení skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie a „nosných“ dôvodov uvedených v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. dôvodov, pre ktoré odvolací súd rozhodol tak, ako rozhodol) v nadväznosti na dovolateľom predloženú právnu argumentáciu

34. Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (viď R 54/2012 a rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013).

35. Z dovolania vyplýva, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ust § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

36. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

37. Dovolací súd za relevantnú otázku pre rozhodnutie vo veci (kľúčovú) považuje právne posúdenie existujúceho zmluvného vzťahu (zmluvy o pripojení bez distribúcie zo dňa 14.1.2014) medzi žalovaným a žalobcom ako výrobcom elektriny, v spojení s právnym posúdením ustanovenia § 21 ods. 2 písm. a/ a c/ zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike v platnom znení (ďalej len zákone č. 656/2004 Z. z.) v nadväznosti na ustanovenie § 96 zákona č. 251/2012 Z. z., v právnom posúdení zmluvy o prístupe do sústavy podľa ustanovenia § 27 ods. 1 písm. b/ zákona č. 251/2012 Z. z. v spojení s príslušnými ustanoveniami tohto zákona, ďalej Pravidiel trhu a Výhlášky č. 221/2013 Z. z., ktorá nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená, čím je založená prípustnosť podaného dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

38. Dovolací súd má za to, že dovolateľom nastolená právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená, pričom dovolací dôvod bol dovolateľom vymedzený v súlade s ust. § 432 ods. 2 CSP. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovaného je prípustné podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, napriek tomu, že žalovaný uviedol prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nakoľko záver o prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Prípadné odmietnutie dovolania iba z dôvodu nesprávneho označenia písmena uvedeného v ust. § 421 ods. 1 CSP, by za splnenia náležitostí dovolania podľa ust. § 428 CSP a za súčasného vymedzenia nesprávneho právneho posúdenia pri vymedzení dovolacieho dôvodu podľa § 432 CSP, predstavovalo neprípustné odmietnutie spravodlivosti.

39. Dovolací súd pri riešení tejto otázky poukazuje aj na viaceré rozhodnutia v obdobných veciach - na súdne konania vedené na základe žalôb výrobcov elektrickej energie o vydanie bezdôvodného obohatenia - sumy zodpovedajúcej žalovaným vyúčtovanej platbe za prístup do distribučnej sústavy výrobcom elektriny na základe ust. § 26 ods. 23 vyhlášky, a to najmä na rozhodnutia sp. zn. 3 Obdo 18/2019, sp. zn. 1 Obdo 18/2019, sp. zn. 2 Obdo 15/2019 a sp. zn. 1 Obdo 13/2019. Týmito rozhodnutiami dovolacie senáty zrušili rozhodnutia súdov nižšej inštancie, ktorými bol žalovaný (prevádzkovateľ distribučnej sústavy) zaviazaný na plnenie. Tieto rozhodnutia boli podrobené aj ústavnoprávnemu prieskumu, kde ústavný súd odmietol uznesením č. k. III. ÚS 167/2022-25 zo dňa 24.3.2022 sťažnosti sťažovateľov (výrobcov elektrickej energie) ako zjavne neopodstatnené.

40. Zo skutkového stavu uzavretého odvolacím súdom, ktorým je dovolací súd viazaný (§ 442 CSP), vyplýva, že žalobca so žalovaným za účinnosti zákona č. 656/2004 Z.z. uzatvorili zmluvu o pripojení zo dňa 28.7.2011 (č. I. 121 spisu). Následne za účinnosti zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike uzatvoril žalobca so žalovaným dňa 14.1.2014 Zmluvu o prístupe užívateľa sústavy do regionálnej distribučnej sústavy pre odovzdávacie miesto č. ZPV/2014/412, ktorej predmetom bol záväzok žalovaného umožniť žalobcovi prístup do distribučnej sústavy a záväzok žalobcu zaplatiť žalovanému mesačný poplatok za prístup do distribučnej sústavy vo výške podľa príslušných platných a účinných rozhodnutí ÚRSO a všeobecne záväzných právnych predpisov, pričom túto zmluvu vyhodnotili súdy nižšej inštancie ako neplatnú.

41. Dovolací súd uvádza, že platnosť právneho úkonu možno posudzovať s ohľadom na okolnosti, existujúce v čase jeho uskutočnenia. A teda, ak právny úkon, ktorý v čase jeho uskutočnenia zodpovedal všetkým zákonným požiadavkám a bol preto platný, sa v dôsledku skutočností, ktoré nastali po jeho vzniku, nemôže stať dodatočne neplatným a naopak (rovnako aj rozhodnutie sp. zn. 1MOBdoV/16/2006). Pokiaľ ide o obsah právneho úkonu, ustanovenie § 35 ods. 2 OZ predpokladá, že o obsahu právneho úkonu môže vzniknúť pochybnosť z hľadiska jeho určitosti alebo zrozumiteľnosti, a pre tento prípad zákon formuluje výkladové pravidlá, ktoré ukládajú súdu povinnosť tieto pochybnosti odstrániť výkladom založeným na tom, že okrem jazykového vyjadrenia právneho úkonu slovne (nie len konkludentne podľa § 35 ods. 3 OZ) podrobiť skúmaniu i vôľu, resp. úmysel konajúcich osôb.

42. Podľa § 2 písm. a/ bod 23.2. zákona č. 656/2004 Z. z. sa prístupom do sústavy alebo do siete rozumie prístup na základe zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny.

43. Podľa § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. je výrobca elektriny povinný uzatvoriť zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave s prevádzkovateľom sústavy.

44. Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 656/2004 Z. z. je prevádzkovateľ distribučnej sústavy okrem iného povinný zabezpečiť spoľahlivé a bezpečné prevádzkovanie sústavy (písm. a/), zabezpečiť užívateľom distribučnej sústavy nediskriminačné podmienky na pripojenie k sústave (písm. b/), zabezpečiť prístup do sústavy na transparentnom a nediskriminačnom princípe s výnimkou plnenia povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme (písm. c/) a uzatvoriť zmluvu o prístupe a zmluvu o pripojení k sústave, ak sú splnené technické a obchodné podmienky prístupu a

pripojenia k sústave (písm. h/).

45. Dovolací súd tu považuje za potrebné poukázať aj na prechodné ustanovenie § 96 ods. 7 prvá veta zákona č. 251/2012 Z. z., podľa ktorého zmluvy uzatvorené podľa doterajších predpisov zostávajú v platnosti. Uvedené sa tak týka aj zmluvy uzatvorenej medzi sporovými stranami, dojednanej za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z.

46. Netreba opomenúť, že právny rámec fungovania vnútorného trhu s elektrinou je upravený aj v práve Európskej únie. Na predmetnú skutočnosť súd prvej inštancie a ani odvolací súd vo svojich rozhodnutiach nereflektovali, hoci v zmysle čl. 7 ods. 2 druhá veta ústavy právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na Smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (ďalej aj „smernica“). Predmetná smernica predpokladá zabezpečenie otvoreného prístupu na trh s elektrinou.

47. Podľa čl. 2 odsek 18 smernice pod pojmom „užívateľ sústavy“ sa rozumie fyzická alebo právnická osoba, ktorá dodáva elektrinu do prenosovej alebo distribučnej sústavy, alebo ktorej je elektrina z týchto sústav dodávaná.

48. Podľa čl. 32 ods. 1 smernice, členské štáty zabezpečia zavedenie systému pre prístup tretích strán do prenosových a distribučných sústav na základe uverejnených taríf platných pre všetkých oprávnených odberateľov a uplatňovaných objektívne a bez diskriminácie medzi užívateľmi sústavy. Členské štáty zabezpečia, aby tieto tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím účinnosti schválené v súlade s článkom 37, a aby tieto tarify a metodiky - ak sú schvaľované iba metodiky - boli pred nadobudnutím účinnosti uverejnené.

49. Podľa čl. 32 ods. 2 smernice, prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy môže odmietnuť prístup, ak chýba potrebná kapacita. Pre takéto odmietnutia sa musia uviesť náležité opodstatnené dôvody, najmä so zreteľom na článok 3 a založené na objektívnych a technicky a ekonomicky odôvodnených kritériách. Regulačné orgány, ak tak stanovia členské štáty, alebo členské štáty, zabezpečia, aby sa tieto kritériá dôsledne uplatňovali a aby užívateľ sústavy, ktorému bol odmietnutý prístup, mohol využiť postup na urovnanie sporu.

V prípade odmietnutia prístupu regulačné orgány tiež zabezpečia, pokiaľ je to vhodné, aby prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy poskytol príslušné informácie o opatreniach, ktoré budú potrebné pre posilnenie sústavy. Strane, ktorá o takéto informácie požiada, môže byť vyúčtovaný primeraný poplatok odrážajúci náklady na poskytnutie takýchto informácií.

50. Smernica priamo predpokladá a zaväzuje členské štáty zabezpečiť nediskriminačné tarify za prístup pre všetkých užívateľov distribučnej sústavy. Najvyšší súd preto zastáva názor, že v rámci posúdenia zmluvy o pripojení, uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným za použitia zákona č. 656/2004 Z. z., je potrebné vychádzať aj zo smernice a v rámci interpretácie právnych noriem uplatniť eurokonformný výklad.

51. Žalovaný ako prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy bol podľa právnej úpravy účinnej v čase vzniku zmluvného vzťahu povinný na základe zmluvy umožniť pripojenie a zároveň prístup do distribučnej sústavy všetkým výrobcom elektriny za rovnakých (nediskriminačných) podmienok. Bez existencie takéhoto zmluvného vzťahu vyžadovaného zákonom č. 656/2004 Z. z. nemohol mať výrobca elektriny prístup do distribučnej sústavy a nemohol byť ani do nej pripojený. Podľa tohto zákona nebolo možné, aby výrobca elektriny uzatvoril s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy zmluvu o pripojení

do distribučnej sústavy bez toho, aby súčasne neuzatvoril aj zmluvu o prístupe (resp. aby táto zmluva nebola súčasťou zmluvy o pripojení). Bez uzatvorenia zmluvy o prístupe by nemohol výrobca elektriny pôsobiť na trhu s elektrinou, keďže by nespĺňal zákonnú podmienku vyplývajúcu z ustanovenia § 21

ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. Žalobca musel rešpektovať zákonnú úpravu a splniť všetky podmienky stanovené zákonom č. 656/2004 Z. z., vrátane uzavretia zmluvy o prístupe a o pripojení k sústave so žalovaným ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy. Výrobca elektriny sa nemôže s úspechom brániť tvrdením, že jeho vôľou (resp. úmyslom) nebolo uzavrieť zmluvu o prístupe, keďže táto je obsiahnutá už v tom, že chcel ako výrobca pôsobiť na otvorenom trhu s elektrinou, s ktorým je spojené splnenie všetkých zákonných podmienok, resp. povinností.

52. Žalobcovi tak na základe uzatvorenej Zmluvy o pripojení zo dňa 28.7.2011, ktorej obligatórnou súčasťou bola zmluva o prístupe, vznikla povinnosť uhrádzať žalovanému aj platby za prístup. Pritom skutočnosť, že strany sporu následne uzatvorili Zmluvu o prístupe, nie je významná, keďže jej uzatvorením povinnosť platby za prístup žalobcovi nezanikla, ale táto povinnosť ostala zachovaná. Ak by aj Zmluva o prístupe užívateľa bola neplatná, čo vyhodnotili sudy nižšej inštancie, povinnosť žalobcu uhrádzať platby za prístup by ostala aj naďalej, na základe pôvodne uzatvorenej Zmluvy o pripojení, a teda uzatvorením Zmluvy o prístupe užívateľa nedošlo k zániku Zmluvy o pripojení, resp. jej časti ohľadne prístupu.

53. Zo Zmluvy o prístupe užívateľa sústavy do regionálnej distribučnej sústavy pre odovzdávacie miesto č. ZPV/2014/412 zo dňa 14.1.2014 (č. l. 51) je zrejmé, že strany sporu sa dohodli, že predmetom tejto zmluvy je záväzok žalovaného umožniť žalobcovi za podmienok ďalej dohodnutých v zmluve prístup zariadenia na výrobu elektriny do distribučnej sústavy žalovaného po splnení technických a obchodných podmienok žalovaného. Zmluva o prístupe obsahuje dohodu zmluvných strán o práve výrobcu na prístup do sústavy, o hodnote rezervovanej kapacity (990 KW), ako aj o možnosti zabezpečenia distribúcie. Zmluva bola uzatvorená na dobu neurčitú. V zmluve bola upravená rezervovaná kapacita odberu.

Žalobca si musel byť pri podpise tejto zmluvy vedomý, že podniká v regulovanom odvetví s regulovanou cenotvorbou, a preto nebolo nutné žalobcu osobitne poučovať o vydaní cenového rozhodnutia a poplatku zavedeného za prístup v zmysle platnej a účinnej vyhlášky.

54. Najvyšší súd už v spomínanom rozhodnutí sp. zn. 3 Obdo 18/2019 potvrdil, že výška odplaty za prístup do distribučnej sústavy nemusí byť v zmluve explicitne upravená, keď uzavrel, že prevádzkovatelia distribučných sústav majú právo na odplatu voči výrobcom elektriny, ktorý dodávajú elektrinu do ich distribučnej sústavy, a to aj napriek tomu, že medzi výrobcom elektriny a prevádzkovateľom distribučnej sústavy nebola uzavretá osobitná písomná zmluva o prístupe, a teda medzi nimi neexistovala žiadna výslovná dohoda o cene za poskytovanie prístupu (bod 23.3. odôvodnenia).

55. S účinnosťou od 1.1.2014 došlo k zmene regulačného rámca na základe vyhlášky č. 221/2013 Z.z., ktorá odbremenila koncových odberateľov elektriny tým, že časť nákladov na prevádzku distribučnej sústavy preniesla na výrobcov zavedením platby za prístup do sústavy, tzv. G-komponentu. Cena teda nebola určovaná rozhodnutím žalovaného, ale cenovou vyhláškou ÚRSO, a teda vyplývala priamo zo všeobecných právnych predpisov a cenových rozhodnutí (vyhláška ÚRSO č. 221/2013 Z.z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v energetike v znení neskorších predpisov a cenové rozhodnutie ÚRSO č. 0015/2014/E, zo dňa 21.11.2013, ktorým určil pre regulovaný subjekt tarify za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny a podmienky ich uplatnenia na obdobie od 1.1.2014 do 31.12.2014, čím stanovil 12 mesačnú rezervovanú kapacitu na celý rok 2014).

56. Platby tvoriace predmet konania sú platbami za prístup do distribučnej siete vo výške upravenej regulátorom, ktorými zákonodarca stanovil náklady udržiavania sústavy v prevádzkyschopnom stave. Z uvedeného vyplýva, že prijaté platby za prístup do distribučnej sústavy žalovaného boli úhradou nákladov udržiavania distribučnej siete v prevádzkyschopnom stave. Ak by žalobca zmluvu o prístupe neuzavrel, užíval by distribučnú sústavu bez právneho dôvodu, v dôsledku čoho by vznikalo na jeho strane bezdôvodné obohatenie na úkor vlastníka distribučnej sústavy.

57. Keďže žalobca prístup v rozhodnom období využíval, teda vpúšťal vyrobenú energiu do distribučnej sústavy, a to najprv do 13.1.2014 na základe konkludentne uzatvorenej dohody medzi stranami za účinnosti zákona č. 656/2004 Z.z. a následne od 14.1.2014 na základe písomne uzatvorenej Zmluvy o prístupe na základe § 27 ods. 1 písm. b) zákona č. 251/2012 Z.z., v súlade s Nálezom Ústavného súdu SR žalobcovi vznikla povinnosť platiť poplatok za prístup do distribučnej siete žalovaného.

58. V ďalšom dovolací súd konštatuje, že ústavný súd sa v náleze PL. ÚS 17/2014 nezaoberal podstatnými náležitosťami zmluvy o prístupe a nestanovoval taxatívny výpočet týchto zmlúv v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. Ústavný súd SR aj v bode 21.6 odôvodnenia Nálezu (bližšie pozri aj bod 21.5, 21.7 nálezu) opätovne pomenúva prípadnú zmluvu medzi stranami len ako zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy žalovaného (nie ako zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcie elektriny) a rovnako tiež v náleze neuvádza, že predmetná zmluva musí obsahovať dojednaný záväzok distribúcie elektriny.

59. Vo vzťahu k zákonu č. 251/2012 Z.z. sa ústavný súd v bode 21.5 odôvodnenia nálezu zaoberal len povinnosťou výrobcov elektriny uhrádzať určité platby (ceny) za prístup do distribučnej sústavy na základe § 26 ods. 5 v spojení s § 27 ods. 1 písm. b) zákona č. 251/2012 Z.z. a výslovne pomenúva takúto zmluvu ako zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy s prevádzkovateľom distribučnej sústavy. Uzatvorenie tejto zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. je fakultatívnou možnosťou (právom) výrobcu elektriny, na rozdiel od zmluvy o pripojení do distribučnej sústavy, uzatvorenie ktorej je povinnosťou výrobcu elektriny v zmysle § 27 ods. 2 písm. a/ zákona č. 251/2012 Z.z. Tu však dovolací súd pripomína, že uvedené platí len z pohľadu zákona č. 251/2012 Z.z., na rozdiel od zákona č. 656/2004 Z.z., v rámci ktorého bolo uzavretie zmluvy o prístupe povinnosťou (§ 21 ods. 2 písm. a) zákona č. 656/2004 Z.z.).

60. Dovolací súd tu poukazuje na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 167/2022 - 250 zo dňa 24.3.2022, do rozhodnutia ktorého bolo predmetné dovolacie konanie prerušené. Uvedeným rozhodnutím ústavný súd v bode 16. svojho odôvodnenia konštatoval, že „Najvyšší súd hodnotil (i) predmet činnosti a podnikania sťažovateľov ako výrobcov elektriny, (ii) či sťažovatelia ako výrobcovia elektriny z podstaty svojej podnikateľskej činnosti potrebovali prístup do distribučnej sústavy, (iii) podmienky stanovené právnu úpravou účinnou v čase vzniku právneho vzťahu medzi stranami sporu, t. j. zákonom č. 656/2004 Z. z. Najvyšší súd dospel k záveru, že povinnosť výrobcu elektriny uzatvoriť zmluvu o prístupe a pripojení k sústave s prevádzkovateľom vyplývala z § 21 ods. 2 písm. a) zákona č. 656/2004 Z. z. Po vyhodnotení týchto podstatných aspektov najvyšší súd dospel k záveru, že zmluva o prístupe do distribučnej sústavy bola súčasťou zmluvy o pripojení. Najvyšší súd tým nezasiahol do skutkového stavu, tak ako to tvrdia sťažovatelia v ústavných sťažnostiach. Najvyšší súd nevykonával žiadne nové dôkazy, ale zistený skutkový stav právne posúdil potom, ako vyložil právne normy obsiahnuté v zákone č. 656/2004 Z. z. To, že toto právne posúdenie je iné ako právne posúdenie okresného a krajského súdu, neznamená, že by išlo o zásah do týmito súdmi zisteného skutkového stavu. Argumentácia sťažovateľov je v tejto súvislosti nesprávna a vychádza z toho, že súdy všetkých inštancií skúmali vôľu sťažovateľov a žalovanej pri uzavretí kúpnej zmluvy. Tak tomu nebolo, keďže išlo o právne posúdenie nepochybne prejavenej vôle zúčastnených subjektov tak, ako bola zachytená v písomne uzavretých zmluvách. Časť argumentácie súdov, ktorá používala výrazy obsahujúce spojenia smerujúce k nezisteniu vôle strán, bola v podstate nadbytočná a prejavila sa v nej nedôslednosť súdov pri rozlíšení skutkovej a právnej otázky. V konaní nebolo sporné to, s akým obsahom boli medzi stranami uzavreté zmluvy, teda nešlo o skutkový spor. Spor bol výlučne o právnom posúdení týchto zmlúv, teda o tom, aké právne následky sa s takto uzavretými zmluvami vzhľadom na právnu úpravu spájali.“

V Bode 17. ústavný súd tiež konštatoval, že „neobstojí argumentácia sťažovateľov zdôrazňujúca

nedostatočné odôvodnenie jeho rozhodnutí v tejto časti, podľa ktorej najvyšší súd zdôraznil potrebu eurokonformného výkladu, sám však žiaden neuskutočnil“.

Následne uviedol, že „Najvyšší súd ustanovenie smernice parafrázoval tak, aby zvýraznil zmysel zákona, ktorý vykladal. Použitie tohto argumentačného nástroja neznamena, že najvyšší súd bol pri aplikácii zákona povinný vykonať eurokonformný výklad. To platí osobitne

s ohľadom na to, že v argumentácii sťažovateľov neboli obsiahnuté žiadne prvky, ktoré by viedli k tomu, že výklad najvyššieho súdu nie je v súlade s argumentačne využitou smernicou.“

V bode 19. odôvodnenia uviedol, že „Výsledkom právneho posúdenia najvyššieho súdu

bol záver o tom, že povinnosť výrobcu elektriny uzavrieť zmluvu o prístupe a pripojení k sústave s prevádzkovateľom vyplývala z § 21 ods. 2 písm. a) zákona č. 656/2004 Z. z. Po vyhodnotení týchto podstatných aspektov najvyšší súd dospel k záveru, že zmluva o prístupe do distribučnej sústavy bola súčasťou zmluvy o pripojení. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutých uznesení. Tvrdenie sťažovateľov, že prístup do distribučnej sústavy nepotrebovali, pretože výrobca vyrobenú elektrinu do distribučnej sústavy len dodá - „vpustí“, vyznieva nepresvedčivo, keďže výrobou a následným predajom energie sa naplnia podstata podnikateľskej činnosti sťažovateľov. Sťažovatelia nepochybne nepotrebujú energiu do sústavy len tak bez jej ďalšieho využitia vpustiť.“

20. „Najvyšší súd určil, podľa ktorého právneho predpisu sa právny vzťah medzi stranami bude posudzovať. Najvyšší súd primárne posudzoval právny vzťah medzi žalovanou

a sťažovateľmi podľa zákona č. 656/2004 Z. z., pretože zmluva o pripojení bola medzi stranami uzavretá za účinnosti tohto zákona. Preto sa táto právna norma vzťahovala na celý právny vzťah medzi žalovanou a sťažovateľmi. Jeho ustanovenia boli relevantné pre právne posúdenie vecí vrátane povinnosti uzavrieť zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že vyhláška, ktorá zaviedla povinnosť platby za prístup, nadobudla účinnosť neskôr a žalovaná začala vyberať platbu až začiatkom roka 2014. Rozhodujúcou skutočnosťou bolo to, či výrobca mal uzavretú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy. Právne posúdenie vzťahu medzi sťažovateľmi a žalovanou so záverom o tom, že medzi týmito stranami došlo

k uzavretiu zmluvy o prístupe, má racionálny základ, preto nie je arbitrárny či svojvoľný.“

21. Vzhľadom na právny záver o tom, že medzi stranami bola uzavretá zmluva o prístupe do distribučnej sústavy, sa právne závery nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 17/2014 na právny vzťah medzi sťažovateľmi a žalovanou nevzťahujú. Nález ústavného súdu č. k. PL. ÚS 17/2014 totiž dopadá len na právnu úpravu, no nie na vzťah strán založený zmluvou. To vylučuje rozpor namietaných uznesení s nálezom ústavného súdu o nesúlade časti vyhlášky.

Rovnako nie je v rozpore s týmto nálezom ústavného súdu ani nález ústavného súdu

č. k. III. ÚS 257/2020 zo 14. decembra 2021, ktorého podstatou bolo konštatovanie podstatného skutkového omylu o čase vzniku zmluvného vzťahu, keď v dôsledku omylu krajský súd posúdil právny vzťah medzi stranami sporu podľa zákona č. 251/2012 Z. z., a nie zákona č. 656/2004 Z. z., čo malo vplyv na určenie právneho základu pre účtovanie platby za prístup.

61. Dovolací súd zároveň dáva do pozornosti aj nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 257/2020

zo dňa 14.12.2021. Tento v bode 41 nálezu, konštatoval omyl konajúcich súdov pokiaľ právny vzťah medzi výrobcou elektrickej energie a prevádzkovateľom distribučnej sústavy posudzovali podľa zákona č. 251/2012 Z. z., hoci na základe písomnej zmluvy o pripojení vznikol právnym vzťah počas platnosti a účinnosti zákona č. 656/2004 Z.z.

V bode 47. ústavný súd uviedol, „že medzi sťažovateľom a žalobcami nebolo v konaní

pred všeobecnými súdmi sporné, že žalobcovia ako výrobcovia elektriny dodávajú elektrinu do distribučnej sústavy a že distribúcia elektriny medzi sťažovateľom a žalobcami dojednaná nebola. V tomto smere v konečnom dôsledku nemožno úplne opomenúť ani zákon č. 309/2018 Z. z., ktorým s účinnosťou od 1. januára 2019 došlo k novelizácii zákona č. 251/2012 Z. z.

V zmysle § 2 písm. a) bodu 12.2 zákona č. 251/2012 Z. z. účinného od 1. januára 2019

sa na účely tohto zákona rozumie všeobecne prístupom do sústavy alebo do siete prístup na základe zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcií elektriny, pričom prístupom do distribučnej sústavy sa rozumie právo využívať distribučnú sústavu v rozsahu zmluvne dohodnutej distribučnej kapacity, a ak ide o výrobcu elektriny, prístupom do distribučnej sústavy sa rozumie právo

dodávať vyrobenú elektrinu do distribučnej sústavy.

Podľa § 26 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z. účinného od 1. januára 2019 zmluvou o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny sa zaväzuje prevádzkovateľ distribučnej sústavy rezervovať distribučnú kapacitu, umožniť prístup do sústavy a v prípade účastníka trhu s elektrinou iného ako výrobcu elektriny aj prepraviť pre účastníka trhu s elektrinou množstvo elektriny výkonovo obmedzené výškou rezervovanej kapacity vrátane služieb spojených s používaním prenosovej sústavy a účastník trhu s elektrinou sa zaväzuje zaplatiť cenu za prístup a cenu za poskytnutie distribučných služieb a súvisiacich služieb.“

V bode 48. konštatoval, že „dôvodová správa k zákonu č. 309/2008 Z. z. okrem iného uvádza: „Spresňuje sa definícia prístupu do sústavy z dôvodu doterajšieho rôzneho výkladu tejto definície. Spresnenie sa týka výroby elektriny vo vzťahu k jej dodávaniu do sústavy tak, že dodávanie elektriny do sústavy sa viaže na prístup do sústavy.“, a tiež «Upresňuje sa zákonná definícia zmluvy o prístupe a distribúcii elektriny tak, aby bolo jednoznačne definované, že výrobca elektriny užíva legálne distribučnú sústavu, ak má uzatvorený zmluvný typ „zmluva o prístupe a distribúcii elektriny“, ktorá nemusí nutne obsahovať aj predmet zmluvy distribúciu elektriny, ak túto službu výrobca elektriny nevyužíva. Doterajšia definícia uvedené obsahovala len implicitne.» Novelizácia tak de facto nespochybňuje koncepciu právnej úpravy vymedzenej v minulosti v zákone č. 656/2004 Z. z., ktorý v jeho § 21 podmieňoval vznik práva výrobcu elektriny pripojiť zariadenie na výrobu elektriny k sústave splnením technických a obchodných podmienok prístupu a pripojenia do sústavy (v konaniach medzi sťažovateľom a žalobcami pred všeobecnými súdmi existencia pripojenia žalobcov do distribučnej sústavy spochybňovaná nebola, pozn.), ukladal výrobcovi elektrickej energie povinnosť uzatvoriť zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave s prevádzkovateľom sústavy, nie však povinnosť dojednaní o distribúcii elektriny. Ústavný súd tiež pre úplnosť dodáva, že zákonom č. 309/2018 Z. z. [§ 27 ods. 2 písm. b) zákona č. 251/2012 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2019] došlo k zakotveniu povinnosti výrobcu elektriny uzatvoriť zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny s prevádzkovateľom sústavy, ak výrobca elektriny dodáva elektrinu do sústavy, teda obdobne, ako to bolo za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z., ktorý ustanovoval povinnosť výrobcu elektriny uzatvoriť zmluvu o prístupe a o pripojení do sústavy.“

49. „Vo vzťahu k sťažnostnej námietke týkajúcej sa účinkov nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2014 ústavný súd konštatoval, že táto by bola významná za predpokladu, keby bol záver krajského súdu o neexistencii zmluvného základu pre účtovanie platby za prístup do distribučnej sústavy ústavne udržateľný, čo však vzhľadom na odôvodnenie tohto nálezu vo veciach sťažovateľa obsiahnuté v bodoch 42 a nasl. splnené nie je. Nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2014 totiž dopadá len na situácie, kde zmluvný základ pre účtovanie platby za prístup do distribučnej sústavy absentuje. Z uvedeného dôvodu sa ústavný súd predmetnou sťažnostnou námietkou osobitne nezaoberal.“

V bode 50. dospel k záveru, že „rozsudky krajského súdu vychádzajú z podstatného skutkového omylu o čase vzniku zmluvného vzťahu medzi sťažovateľom ako prevádzkovateľom distribučnej sústavy a žalobcami ako výrobcami elektriny, v dôsledku čoho krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď zmluvný vzťah, práva a povinnosti sťažovateľa a žalobcov, podmienky pre účtovanie platby za prístup do distribučnej sústavy primárne posudzoval podľa zákona č. 251/2012 Z. z., a nie zákona č. 656/2004 Z. z., čo malo vplyv na vyhodnotenie otázky existencie zmluvného právneho základu pre účtovanie platby za prístup do distribučnej sústavy sťažovateľom, vyhodnotenie opodstatnenosti odvolaní sťažovateľa proti rozsudkom okresného súdu. Rozsudky krajského súdu sú preto z ústavnoprávneho hľadiska neudržateľné a týmito došlo k porušeniu sťažovateľovho práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

62. Vo vzťahu k druhej a tretej otázke dovolateľa najvyšší súd konštatuje, že strany sporu sa rozchádzali aj vo výklade vzťahu ustanovení § 26 ods. 5 a § 27 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z.z.. Žalobca tvrdil, že zákon č. 251/2012 Z.z. predpokladá, že prístup do distribučnej sústavy musí byť v každom prípade spojený s distribúciou elektriny, keďže jediným účelom zmluvy o prístupe musí byť zabezpečenie distribúcie elektriny. Podľa dovolacieho súdu ust. § 26 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z.z. sa vzťahuje na všetkých účastníkov trhu

(výrobcov aj odberateľov), kým § 27 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z.z. sa týka len výrobcov. Z toho dôvodu je zmluva v § 26 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z.z. označená ako zmluva o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny pre výrobcov aj odberateľov a zmluva v § 27 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z.z. len ako zmluva o prístupe pre výrobcov. Distribúcia ako taká nie je predmetom dohody žalovaného s výrobcami (teda aj žalobcom), ale výhradne s odberateľmi, nakoľko spôsob distribúcie a platba za distribúciu je náležitosťou práve vzťahov s odberateľmi elektriny. O dôvodnosti tohto názoru svedčí skutočnosť, že distribúciu má prevádzkovateľ distribučnej siete zmluvne upravenú len s odberateľom, zatiaľ čo s výrobcom je nevyhnutné a dôvodné upraviť len prístup do siete. Právo na uzavretie zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy v zmysle výkladu Nálezu Ústavného súdu SR v skutočnosti znamená absenciu povinnosti predmetnú zmluvu uzavrieť v prípade, kedy výrobca elektriny nevyužíva distribučnú sústavu prevádzkovateľa distribučnej sústavy, teda ak vyrobenú elektrinu spotrebuje sám alebo ak dodá elektrinu priamym vedením iným odberateľom elektriny. Avšak v prípade dohody medzi stranami o využívaní prístupu do distribučnej sústavy (aj bez písomnej formy zmluvy), táto zakladá zmluvný vzťah medzi výrobcom elektriny a prevádzkovateľom distribučnej sústavy, ktorý spočíva v práve výrobcov elektriny využívať distribučnú sieť prevádzkovateľov distribučných sústav, ale zároveň aj povinnosť výrobcov elektriny podieľať sa aj na prípadných nákladoch, ktoré v dôsledku využitia tohto prístupu môžu vzniknúť. K legitímnym očakávaniam výrobcov elektriny Ústavný súd SR totiž v bode 23.2. odôvodnenia nálezu uviedol, že samotný pojem „legitímne očakávania“ nesie v sebe komponent opodstatnenosti (legitímnosť).

63. Na záver dovolací súd ešte k posúdenia hmotnoprávných účinkov derogačného Nálezu ústavného súdu poukazuje na nález sp. zn. III. ÚS 257/2020-256, ktorý v bode 49 odôvodnenia skonštatoval, že nález ústavného súdu PL. ÚS 17/2014 dopadá len na situácie, kde zmluvný základ pre účtovanie platby za prístup do distribučnej sústavy absentuje. Zhodne aj v uznesení ústavného súdu III. ÚS 167/2022-250 bolo konštatované, v bode 21., že právne závery nálezu PL. ÚS 17/2014 sa na právny vzťah medzi sťažovateľmi a žalovaným nevzťahujú, nakoľko bola uzavretá zmluva o prístupe do distribučnej sústavy, a teda nález PL. ÚS 17/2014 dopadá len na právnu úpravu, no nie na vzťah strán založený zmluvou. S ohľadom na uvedené preto Nález na rozhodovaný spor nedopadá, nakoľko nemožno dospieť k záveru, že by medzi žalobcom a žalovaným nebola uzatvorená zmluva o prístupe do distribučnej sústavy.

64. S ohľadom na vyššie uvedené došlo súdmi nižšej inštancie k nesprávnej interpretácii a aplikácii ust. § 26 ods. 5, § 27 ods. 1 písm. b/, § 96 ods. 7-9 zákona č. 251/2012 Z.z. a § 21 ods. 2 písm. a/ pôvodného zákona o energetike č. 656/2004 Z. z., vychádzajúc zo skutočnosti, že nakoľko neexistovalo dojednanie zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a aj distribúcii elektriny (absencia distribúcie), tak nemohla byť daná zmluva medzi stranami platne uzavretá, čím zmluvu o prístupe užívateľa sústavy do regionálnej distribučnej sústavy pre odovzdávacie miesto č. ZPV/2014/413 vyhodnotili ako neplatnú. Dovolací súd tu uzatvára, že existencia zmluvy o prístupe podmieňovala oprávnenie žalobcu pôsobiť na otvorenom trhu s elektrinou ako výrobcu elektriny. Rozhodnutia súdov nižšej inštancie tak spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, v dôsledku čoho je dovolanie aj dôvodné.

65. Vzhľadom na to, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, najvyšší súd žalovaným napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia výlučne rozsudku odvolacieho súdu by bol odvolací súd povinný rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku) konštatuje, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Preto dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcom výroku (§ 449 ods. 2 CSP) a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 CSP).

66. V ďalšom konaní sú sudy nižšej inštancie (súd prvej inštancie a aj odvolací súd) viazané právnym

názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 CSP).

67. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

68. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.